

כא:

עין משפט‏‏‏‏
גר מוצה‏‏‏‏

סמא א מיי פֿאַ מהל' ייט הל' יג טוש"ע א"ח ס' תקיב סעף ג: ע ב טוש"ע א"ח ס' קטא סעף א':

עא ג מיי פֿאַ מהל' ייט הל' יג ונג ופ"ו מהל' א"ח ס' טוש"ע א"ח ס' שכה סעף א':

עב ד מיי פֿאַ מהל' יו"ט הל' יג טוש"ע

א"ח ס' תקיב סע' א':

עג ה מיי פכ"ו מהל' שבת הלכה יג טוש"ע

א"ח ס' ש' סעף ח:

עד ו מיי שס ופכ"ה הלכה כד טוש"ע

א"ח ס' שח סעף ו וס' שלח סע' ח:

עז ז מיי פֿאַ מהל' ייט הל' טו טוש"ע א"ח ס' תקיב סעף א':

עו ח מיי שס הל' טז סמנ לאוין עה טוש"ע

א"ח ס' תקיב סעף ב':

עז ט מיי שס הל' ד טוש"ע שס סעף א':

עח י טוש"ע א"ח סמן תקיב סעף כ':

רבינו חננאל

ראמערן לר יוסי הגלילי סופלי, פירוש גרעינץ אָך מַטלְטלין אוון ומשליכין אוון לפני בהמות ביריט, וּהלאַ אמר לכס ולא לכלבים, וּפרק משום דאפילו ריטבא חזיין להסקה גדרלה, אבל בשבת לא מַטלְטלין להו אלא אגב ריפתא, כשמואל דאמר עושה אדם כל צרכיו בפת, וּהא דאמר רב כל מידי דחזוי ליה לישראל שרי ליה למיעבדה לגוים, פליגים עליה הא דרביב, דאמר מומנין גוי בשבת ואין מומנין גוי ביו"ט גזירה שמה ירבה בשבילו, וּפשוטה היא, רב אחא בר יעקב אמר אפילו בשבת אסור לזמוני לגוי, משום שיורי כוסות, גזירה שמה ישתה וישירי מן היין בכוס ונעשה יין נסך, וּהוא מאסורי הנאה ואסור לטלטלו בשבת, וא"ת ליהוי כגוף של רעי, ק"ל אסור לעשות גרף של רעי לכתחילה בשבת, ולא דמי נמי לכנונא דמטלטל אגב קיטמיה, ואע"ג דאיכא עליה שברי עצים, דכנונא לאו איסורי הנאה היא, מרימור ומר וזוטרא כי הוו מיקלעי להו גוי ביו"ט, הוו אמרין ליה, אי ניחא לך במאי דטריח לן מוטב, ואי לא טרחא יתירא אדעתא דידך לא טרחינן, וקיימא לן כדתייהו דבוראי נינהו וקיימי כריב"ל, וּנדחת שמועה דרב, [מתני'] ב"ה מותרין להחם חמין לרגליה, אע"פ שאינן ראויין לשתייה, וכן אם צריך להתחמם, עושה מדורה ובית ומתחמם כנגדה, ובית שמאי אוסרין, מתני' שלשה דברים ר"ג מחמיר בדברי ב"ש, אין טומנין את החמין מיום טוב לשבת, פירשה אביי הא דתנן

לכם ולא לבלבים דברי ר' יוסי הגלילי. אומר הר"ר שמואל מאייבזר"א בשם אחיו הר"ר משה דהלכה כר' יוסי הגלילי ואף ע"ג דקיימא לן ^א דהלכה כרבי עקיבא מחזירו דהא אשכחנא סתמא דמשהנה כותיה במס' חלה (פ"א מ"ח) כהניא דמיימי לעיל

עיסת כלבים צומן שהרועים אוכלין ממנה נאפית ביום טוב ודוקא צומן שהרועים אוכלין ממנה הא לאו הכי לא והכי איתא ^א (בספרי) ^א כהניא אכלין אלו הרועים אוכלין ממנה אין אופן אותה צייט: **ה'צ' סופלי** לחיותא היבי שדינן, ואס תאמר מאי מספקא ליה דאמאי היה לו לאסור אי משום טרחא מהא לא משני מידי דמה צדק משום דחזיא להסקה והאיכא טרחא יתירא ואי צעי לאסרו משום [מוקצה] דאית להו דמאכל לבהמה מוקצה הוא לא היא ב דאס כן תיקשי הילך אלו נותנין תבן לבהמה ועוד תנן ^א מטלטלין שער של אפונים הואיל שהוא ראוי למאכל בהמה ועוד דאמר ^א שער תפוח מטלטלים אותו מפני שהוא ראוי למאכל כלבים ויש לומר דהיי גרעיני תמרה אינן ראויין לבהמה אלא על ידי תקון גדול ^א לתתן ומדרבנן הויא מלאכה ומו"מ ראויין כמו שחס על ידי הדחק והואיל ואינן ראויין להיות עיקר מאכל בהמה אלא על ידי תקון גדול היכי שדינן להו למאן דדריש לכס ולא לכלבים משום דהויא מלאכה ומשני דמותינן לטלטל לימנא לחיות מפני דחזו להסקה:

עושה אדם כל צרכו בפת, ותמיה דאמר בשבת (דף קמג:) דלא אמרו היתר ככר או מינוק אלא למת בלצד ויש לומר בדבר שיכול לעשות מצעוד יוס אמר הסם דלא אמר היתר אלא למת בלצד אכל הני סופלי לא היה יכול לעשותם מערב יו"ט:

כנונא אגב קטמיה אף על גב דאיבא עליה שברי עצים, וא"ת מאי מיימי מהכא דלמא שאני הכא שיש צו דצר המטלטל כגון קטמא שראוי לכסות צו זואה או רוק אכל בלא קטמא לא שרי משום דהוי נסים לדצר האסור וא"כ הכא נכוס שיש צו דצר שאסור לטלטלו לא ויש לומר דה"ע מדמה שכלל אחד שיש צו חדא לטיצותא וחדא לריעותא והכא הכוס שרי לטלטל ומה שיש צמוכו אסור וגבי כנונא יש צמוכו דצר המותר והכנונא עצמו אסור לטלטל דמלאכתו לאיסור וה"פ כי היכי דמטלטל כנונא אגב קטמא הכי הוה לן לטלטל השעורין עם הכוס ואין נראה דלפוס רהיטא משמע דהא דקאמר מטלטלין כנונא אגב קטמיה לאו מכא הקטמא אלא הכי הוי מלאכתו לאיסור שרי לטלטל אלא נראה דטיצותא דכוס הוי משום דשיורי כוסות גריעי טפי וראויין להתצטל אגב הכוס כמו שצרי עשים אגב קטמא ור"ת פי' דלא מקרי נסים לדצר מועט שאינו נקבע כגון שצרי עשים ושיורי כוסות ודאמרין דצעינן קטמא היינו משום שמטלטל שצרי עשים תוך הכנונא והיה לו לנערס אכל אי איכא קטמא לא היה יכול לנערס שלא יפול הקטמא וכ"ש שיורי כוסות אף על גב דליכא היתר עמהן מ"מ שרו לטלטל אגב כסא לפי שאי אפשר לנערס:

לא יחם אדם חמין אא"ב ראויין לשתייה, וא"ת מאיזה טעם שרו צ"ש ואפילו ראויין לשתייה הא לית להו מתוך ^א וי"ל דמייירי כגון ששותה ומרבה לרחוץ רגליו והכי איתא כהניא צירושלמי בלצ"ש כריך לשמות ממן וצ"ה ממיירין ודוקא לרגליו אכל לכל גופו מודה דאסור דדצר השוה לכל נפש צעינן וזה אינו ראוי אלא לבני אדם מעוניגין אכל ידיו ורגליו שוה לכל נפש:

יום טוב פרק שני ביצה

הני סופלי, גרעיני תמרין: היכי שדינן להו, כיון דלאדס לא חזו ומאכל לבהמה לא משמרי אסירי בטלטול: **עושה אדם כל צרכו כפס**, ומטלטל ע"י הפת ולא חיישינן לציוון דאוכלין: **ופליגא דרבי יהושע בן לוי**, הא דרב הונא דלעילא דאמר אי כי יהצינן רפתא לינוקא כו': **שיורי כוסות**, של יין ששרה בהן פמו ומטלטלן השמש להצניע הכוס: **ידון נמי**, הא לא חזו דמאיסי: **כנונא**, כלי שמשימים צו הגחלים: **אגב קטמיה**, שהיינו צריכין לאפרו והוכן מע"ש לכסות רוק או זואה: **ואע"ג דאיכא עליה שצרי עשים**, דלא חזו מטלטל להו עם כנונא: **הכא איסורי הנאה** נינהו, ומוקצי טפי: **וזהו כגורף של רעי**, שמומר לטלטלו ולפנותו לאשפה מחמת מילואם כדאמרין בפרק בתרא (דף לו:): **וכי עושין גרף של רעי לכסחילה**, נהי דכי איתיה קמן מסלקינן ליה אכל לאתויי קמן או למחל אגן לגביה כי היכי דנמאס עלן ונסלקיה מי שרי: **בתנאי**, לא יחס אדם חמין, לרחוץ רגליו, אוכל נפש המיר הכמוצ ^א ולא להצעיר אור צשצל רחמ"ה: **מדורה**, היסק גדול: **גב' הנאס כל שפח**, דמא לאוכל נפש: **בתנאי** ג' דברים כו', מפ' טעמא בגמרא: **אין זוקפין**, משמע אס נפלה מנורה של מתכת אין זוקפין ומשיצין אותה: **פסין גרילין**, ככרות עצים משום טרחא: **חריץ**, שאופים על הגחלים: **גב' שערב**

התם לאו איסורי הנאה נינהו הכא איסורי הנאה נינהו: **אמר ליה רב אחא מדפתי** לרבינא ולהוי כגורף של רעי **אמר ליה** ^א יוכי עושין גרף של רעי לכתחלה: ^א **אדבריה** רבא למר שמואל ודרש מומנין את הנכרי בשבת ואין מומנין את הנכרי ביו"ט גזרה שמא ירבה בשבילין: **מרימור ומר וזוטרא** כי הוה מוקלע להו נכרי ביו"ט ואמרו ליה אי ניחא לך במאי דטריחא לן מוטב ואי לא טרחא יתירא אדעתא דידך לא טרחינן: **בתנאי** ^א ב"ש אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אלא אם כן ראויין לשתייה וב"ה מותרין עושה אדם מדורה ומתחמם כנגדה: **גב' איבעיא להו** האי מדורה מאן קתני לה דברי הכל היא ושני להו לבית שמאי בין הנאת כל גופו להנאת אבר אחד או דלמא ב"ה קתני לה אבל ב"ש לא שני להו **ת"ש ב"ש** אומרים לא יעשה אדם מדורה ויתחמם כנגדה וב"ה מתיירן: **בתנאי** ^א שלשה ^א דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי ב"ש אין טומנין את החמין לכתחלה ביום טוב ואין זוקפין את המנורה ביום טוב ואין אופין פתין גריצין אלא רבן גמליאל מימיהן של בית אבא לא היו אופין פתין גריצין אלא רבן גמליאל מימיהן של בית אבא לא היו אופין פתין על עצמן ומקילין לכל ישראל להיות אופין פתין גריצין וחררין: **גב' היכי דמי אי דאגח עירובי תבשילין מאי טעמא דב"ש ואי דלא אגח עירובי תבשילין מאי טעמא דב"ה** אמר רב הונא לעולם אימא לך שלא הגיח עירובי תבשילין וכדי חייו שרו ליה רבנן ורב הונא לטעמיה דאמר רב הונא **מי שלא הגיח עירובי תבשילין אופן לו פת** ^א אחת ומבשילין לו קדרה אחת ומדליקין

נראה דלפוס רהיטא משמע דהא דקאמר מטלטלין כנונא אגב קטמיה לאו מכא הקטמא אלא היינו לאורך גופו ולאורך מקומו ולא דמי לכוס ואס כן אף כי הוי מלאכתו לאיסור שרי לטלטל אלא נראה דטיצותא דכוס הוי משום דשיורי כוסות גריעי טפי וראויין להתצטל אגב הכוס כמו שצרי עשים אגב קטמא ור"ת פי' דלא מקרי נסים לדצר מועט שאינו נקבע כגון שצרי עשים ושיורי כוסות ודאמרין דצעינן קטמא היינו משום שמטלטל שצרי עשים תוך הכנונא והיה לו לנערס אכל אי איכא קטמא לא היה יכול לנערס שלא יפול הקטמא וכ"ש שיורי כוסות אף על גב דליכא היתר עמהן מ"מ שרו לטלטל אגב כסא לפי שאי אפשר לנערס:

לא יחם אדם חמין אא"ב ראויין לשתייה, וא"ת מאיזה טעם שרו צ"ש ואפילו ראויין לשתייה הא לית להו מתוך ^א וי"ל דמייירי כגון ששותה ומרבה לרחוץ רגליו והכי איתא כהניא צירושלמי בלצ"ש כריך לשמות ממן וצ"ה ממיירין ודוקא לרגליו אכל לכל גופו מודה דאסור דדצר השוה לכל נפש צעינן וזה אינו ראוי אלא לבני אדם מעוניגין אכל ידיו ורגליו שוה לכל נפש:

ומדליקין

[דאין טומנין את החמין] כדברי ב"ש אליבא דתנניה היא, דתני בית שמאי אומרים אין אופן אא"כ עירב בפת, ואין מבשילין אא"כ עירב בתבשיל, ואין טומנין חמין אא"כ היו חמין טומנין מערב יו"ט, ובגין שעירב לאפייה ולבישול ולא היו לו חמין טומנין, היה ר"ג אוסר להטמין כב"ש וכדתני חנניה משמו.

מסורת הש"ס

א) לעיל כ: מנילה ז;
ב) לעיל כ: ושי"ן;
ג) [ברכות ג:] שבת ג: קמנא;
ד) שבת מז, ע"ש, ט) לקמן לו: [שבת קמג, א] ושי" פרישי לקמן כט, ד"ה דאדבריה, א) שבת לו: ח) עדות פ"ג מ"י ע"ש, ט) ע"י חוס' ע"ז כא: ד"ה מ"ט, א) [במשנה שנמשניות לוחא ע"ש, ט] ט) [ע"א, ט] [שמות יב, ט] [שעריין מו: א, ט] [ג"ל בסופא, ט] [שבת קמג, ט] [שס קכח: ע"ש ובמספות ד"ה שער תפוח וכו' וק"ע], ט) לחתכן ולרנכן דהוי מלאכה, מהר"מ, א) [לעיל י"ב],

◀◀==

הגהות הב"ח

א) גב' אופין לו פת אחת וטומנין לו קדרה:

◀◀==

גליון הש"ס

גב' שמונותן על"ך, עיין שבת דף יט ע"א חוס' ד"ה טמנין: שם מוכינן את דגברי, עיין גרין פ"ק דשבת כדף הספ"ר ע"ב:

◀◀==

מוסף רש"י

עושה אדם כל צרכו בפת, אין משמע בין לפטר אותה ולמתנה אתה בשביל רוחא (שבת ג.) משמעם צו אכן לאן משום חוין וממחהו בתבשיל (שם קטג.), מטלטלין כנונא, כלי נחושת שמביאין צו האור לפני שרים להתחמם, אגב קטמיה, שהיו צריכין לאפרו לכסות רוק או זואה, וא"ת מה דא איסור יש כאן, היינו רבותא דאע"ג דאיכא עליה שצרי עשים (שבת מז), וכי עושין גרף של רעי לכתחילה, וכי מותר לגרוס שהיא הדבר מאוס לו כדי שיוצאנו (לעמן לו:), אדבריה, הנהיגו ומקיל אדבריה, אלא אם כן ראויין לשתייה, דממס להו לשתייה ואי צעי רומץ כהן פניו (שבת לו:).

◀◀==

מוסף תוספות

א. ספרא וזעא פ"ר שלח טו, פא. ב. דכיון דראוי למאכל בהמה מטלטלין אותן, רש"י.